

Plan Odnowy Miejscowości Wódki na lata 2015-2020

Spis treści

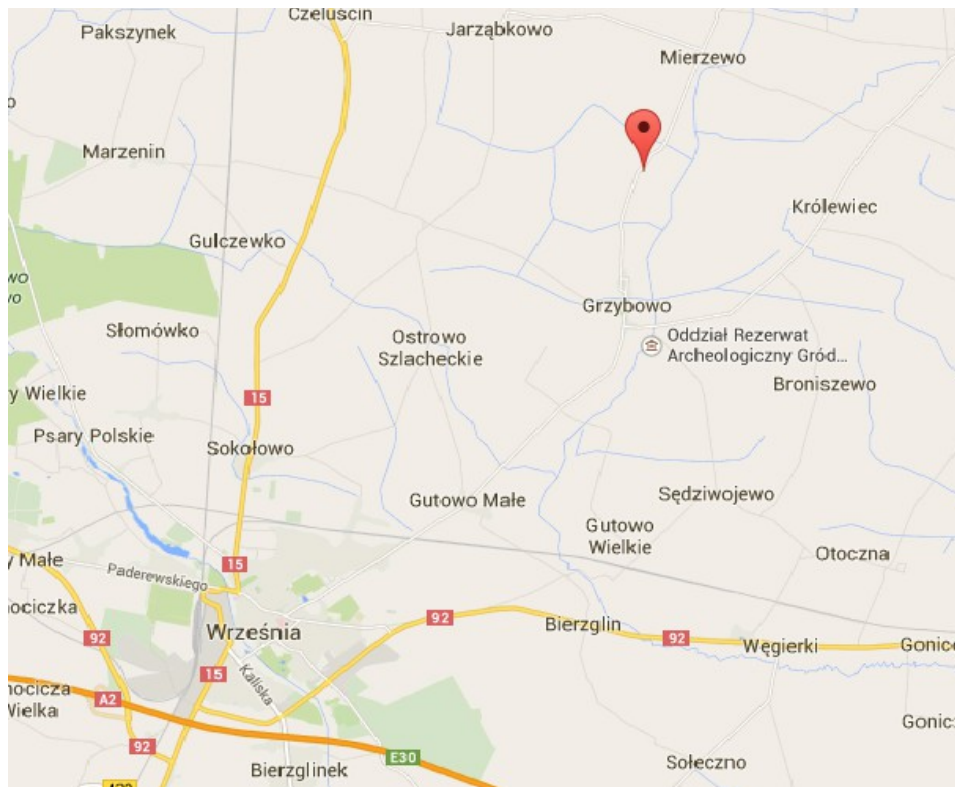
Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości to dokument zawierający strategię rozwoju miejscowości czy sołectwa na kilka lat. Jego znaczenie dla rozwoju lokalnego jest tak samo duże, jak w przypadku strategii rozwoju regionów czy kraju. Oczywiście, ze względu na zmieniające się warunki otoczenia, Plan ten należy aktualizować. Ważne jednak, aby przy tworzeniu zarówno pierwotnego dokumentu, jak i jego aktualizacji, aktywnie brali udział mieszkańcy danej jednostki. To oni bowiem najlepiej wiedzą, jakie są ich potrzeby, priorytety rozwojowe, ale także, jakimi zasobami dysponują.

Plany składają się z kilku części: charakterystyki miejscowości, z której wynika inwentaryzacja zasobów jednostki. Na tej podstawie zaś można stworzyć analizę SWOT, pozwalającą zidentyfikować słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia dla rozwoju miejscowości. Określenie niedostatków pozwala zaś stwierdzić, jakie inwestycje należy przeprowadzić. Warto tu jednak zauważyć, że nie są to jedynie inwestycje infrastrukturalne, ale także w infrastrukturę społeczną, pozwalające na zintegrowanie społeczności lokalnej oraz włączenie jej do dbania i działania na rzecz rozwoju i wzrostu konkurencyjności miejscowości. Widać tu również, że kolejne części Planów Odnowy wynikają z siebie i wzajemnie się ze sobą łączą, stąd też są one obligatoryjne.

1. Charakterystyka miejscowości

Wódki to miejscowość leżąca na skraju powiatu wrzesińskiego, w gminie Września, nad Strugą Rudnik.



Ryc. 1 Położenie Wódek na tle gminy Września.

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Liczba mieszkańców Wódek nie ulega większym zmianom. W 2004 r. mieszkały tu 104 osoby, później mieszkańców ubywało i w 2007 r. ich liczba wyniosła równo 100 osób, aby do 2009, 2011 i 2012 r. osiągnąć poziom 105. Jednak w 2013 r. znów w Wódkach mieszkało 100 osób.

W XIII lub XIV w. w okolicach Grzybowo pojawiło się osadnictwo. Na tereny te przybyli przedstawiciele rodu Bylinów i Porajów. Ówczesne Grzybowo obejmowało jednak większe tereny - nie tylko samą wieś o tej nazwie, ale także przysiółki: Chrzanowice, Kleparz, Ołowne, Przeclawowo, Rabieżyce, Robaszkowo, Starą Wieś, Witowo i Wódki. W późniejszych latach przysiółki dzieliły się na jeszcze mniejsze miejscowości, a następnie skonsolidowały się i obecnie tworzą tylko 3 wsie: Grzybowo, Kleparz oraz Wódki. Wracając jednak do początków miejscowości,

najprawdopodobniej właścicielem części Grzybowa (obecnych Wódek) był niejaki Wódka. W XVI w. wieś trafiła w ręce Grzymalitów Grzybowskich, którzy przyjęli nazwisko Wodeccy. Żyli tu także tzw. główni dziedzice: starsza linia Grzybowskich, Taczalscy, Drachowscy i Jaraczewscy. W 1778 r., kiedy zmarł Antoni Jaraczewski, Wódki zostały podzielone między jego spadkobierców i wierzycieli. Ostatecznie majątek podzielono między 6 osób, a same Wódki i tamtejszy dwór przypadły Zofii Jaraczewskiej. W XIX w. Wódki przeszły w ręce rodziny Cegielskich, a w 1914 r. – Brzeskich, właścicieli Mierzewa i Królewca (sąsiednie miejscowości). Erazm Brzeski za majątek o powierzchni 1 260 mórg zapłacił 1,8 mln marek. Po nim Wódki trafiły do syna Erazma, Witolda. Brał on udział w powstaniu styczniowym 1918-1919, a po powrocie skupił się na rozwoju majątku. Angażował się w rozwój lokalnego rolnictwa i przemysłu, m.in. będąc prezesem Rady Nadzorczej Spółdzielni Mleczarskiej we Wrześni, wiceprezesem wrzesińskich Zakładów Rolno-Przemysłowych, zasiadał w zarządach cukrowni i Banku Pożyczkowego. Ponadto był radnym sejmiku wojewódzkiego i powiatowego. W 1920 r. zdecydował się na odbudowę spalonego dworku w Wódkach. Prace budowlane prowadzono w latach 1922-1923 i obejmowały dołączenie nowego korpusu, budowę dworu w tzw. kostiumie polskim (parterowy z 4 kolumnami)¹.

W Wódkach znajdują się 3 obiekty wpisane do rejestru zabytków pod numerem 2196/A z 11. 06. 1990 roku:

- dwór z 1920 roku. Już od średniowiecza na wschodnich obrzeżach wsi wznoszono dwory drewniane, ale pierwszy murowany powstał w latach 30. XIX wieku. Po zakończeniu II wojny światowej w budynku zorganizowano biura spółdzielni rolniczej oraz mieszkania. W latach 90. został z kolei sprzedany Zakładom Organicznym Organika-Azot S.A. z siedzibą w Jaworznie. Firma odrestaurowała obiekt z przeznaczeniem na hotel i obecnie próbuje go sprzedać²;

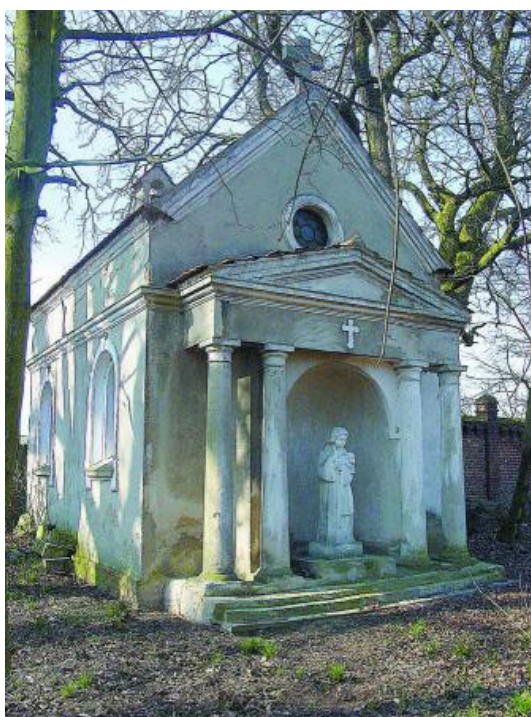
1 <http://wrzesnia.powiat.pl/aktualnosci/wodka-z-wodek-4578.html>.

2 <http://wrzesnia.powiat.pl/aktualnosci/wodka-z-wodek-4578.html>.



Ryc. 2 Dwór w Wódkach
Źródło: <http://wrzesnia.powiat.pl/>

- park otaczający dwór, o powierzchni 2,05 ha, XIX-XX wiek. Rosną w nim stare drzewa, głównie akacje, dęby i jesiony;
- kaplica grobowa rodziny Cegielskich z 1936 r., usytuowana w parku otaczającym dwór.



Ryc. 3 Kaplica rodziny Cegielskich
Źródło: <http://wrzesnia.powiat.pl/>

Wódki to miejscowość niepodłączona do sieci kanalizacyjnej. W wodę zasila ją Stacja Uzdatniania Wody w Grzybowie.

Przez wieś biegnie jedna droga powiatowa o numerze 2163P prowadząca z Niechanowa do Grzybowa. W Wódkach znajduje się fragment tej drogi o długości 2,82 km. Ponadto są tu 3 drogi gminne:

- 288034P Wódki – Mierzewo (gmina Niechanowo); długość drogi w Wódkach – 100 m; klasa D; nawierzchnia jezdni – bitumiczna;
- 411530P Wódki – Stanisławowo; długość drogi - 2,58 km; kategoria L; nawierzchnia: bitumiczna na odcinku 560 m, brukowa na odcinku 800 m, tłuczniowa na odcinku 1,22 km;
- 411531P z Wódek w kierunku wsi Sobiesiernie; długość drogi – 320 m; kategoria L; jezdnia gruntowa wzmocniona.

Dzieci z Wódek – zgodnie z planem sieci i granic obwodów szkół podstawowych i gimnazjów na terenie gminy Września – powinny uczęszczać do Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Gen. Tadeusza Kutrzeby w Otocznej, Gimnazjum w Otocznej bądź Gimnazjum z Oddziałami Przystosowanymi do Pracy we Wrześni. W rzeczywistości zaledwie dwoje dzieci uczy się w Otocznej, pozostałe uczą się w szkole w Grzybowie.

W miejscowości nie funkcjonuje żadne duże przedsiębiorstwo. W 2013 r. 5 mieszkańców wsi pozostawało bez zatrudnienia.

Wieś jest słabo skomunikowana z resztą gminy oraz siedzibą Urzędu Miasta i Gminy, czyli Wrześnią. Występują tylko połączenia autobusowe realizowane przez PKS w Gnieźnie Sp. z o.o., jednak liczba kursów jest niewielka – 3 dziennie do Wrześni, 2 do Gniezna (tylko w godzinach porannych) i jeden do Witkowa.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Każda jednostka terytorialna, w tym także wieś czy sołectwo opiera swój rozwój na posiadanych zasobach, które je wyróżniają i mogą stanowić potencjał dla kreowania działań w zakresie odnowy czy rewitalizacji. Diagnoza przeprowadzona na rzecz sołectwa pozwoliła zagregować zasoby w trzy podstawowe grupy:

Zasoby przyrodnicze i historyczne

- zabytkowy dwór w zespole dworsko – folwarcznym (rej. zabytków nr nr 2196/A z 11.06.1990,
- park krajobrazowy w zespole dworsko – folwarcznym (rej. zabytków nr 2196/A z 11.06.1990)
- zabytkowa kaplica grobowa rodziny Cegielskich w zespole dworsko – folwarcznym (rej. zabytków nr 2196/A z 11.06.1990),
- zabudowa folwarczna oraz bramy w zespole dworsko - folwarcznym

Zasoby infrastruktury technicznej

- sieć wodociągowa,
- chodniki przy drogach,
- wiata i wysepka autobusowa.

Zasoby infrastruktury społecznej

- plac zabaw,
- boisko.

3. Ocena mocnych i słabych stron

W etapie diagnostycznym poprzedzającym określenie celów i zadań bardzo pomocną i często stosowaną metodą pozyskiwania danych i lepszego poznania jednostki jest analiza SWOT. Jej nazwa stanowi akronim angielskich słów:

- **S**trengths (mocne strony),
- **W**eaknesses (słabe strony),
- **O**pportunities (szanse),
- **T**hreats (zagrożenia).

Tab. 1 Schemat analizy SWOT.

		charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
niskie występowanie	wewnętrzne	S silne strony	W słabe strony
	zewnętrzne	O szanse	T zagrożenia

Źródło: „Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej”.

Czynniki wewnętrzne ze względu na ich charakter oddziaływania dzielimy na:

- mocne strony, czyli atuty (czynniki wewnętrzne pozytywne) miejscowości to zjawisko bądź zasoby pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju jednostki, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina (mieszkańcy, instytucje, władze samorządowe);
- słabe strony (czynniki wewnętrzne negatywne) to zjawisko bądź deficyty ograniczające możliwości rozwoju sołectwa, na które bezpośredni wpływ ma sama jednostka.

Podobnego podziału dokonać można analizując potencjalny wpływ czynników zewnętrznych. Szanse (czynniki zewnętrzne pozytywne) to zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju oraz osłabiają zagrożenia. Zagrożenia (czynniki zewnętrzne negatywne) – to

wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery rozwoju jednostki, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. O ile możliwość kreowania mocnych stron i niwelowania jest w zasięgu naszych możliwości – możemy podejmować określone decyzje, o tyle zarówno na szanse jak i zagrożenia nie mamy wpływu występują one w otoczeniu i na ich występowanie mają wpływ inne podmioty. Możemy je jednak wykorzystywać i dostosowywać się.

W efekcie prac przeprowadzonych w trakcie warsztatów z mieszkańcami i liderami lokalnymi otrzymano cztery listy: silnych stron sołectwa (takich, które należy wzmacniać), słabych stron (takich, które trzeba niwelować), szans (tych, które należy wykorzystywać) oraz zagrożeń (tych, których należy unikać).

Analiza SWOT dla miejscowości Wódki:

Mocne strony

- zespół parkowo-pałacowy,
- chodniki wzdłuż dróg,
- sieć wodociągowa,
- plac zabaw i boisko,
- wiata autobusowa i zatoczka,
- oddalenie od większych miejscowości.

Słabe strony

- nieoczyszczone rowy melioracyjne,
- brak sieci kanalizacyjnej,
- brak podłączenia do sieci gazowej,
- brak miejsca spotkań dla mieszkańców,
- przeznaczenie dworu na cele komercyjne.

Szanse

- środki finansowe w nowej perspektywie unijnej, możliwe do wykorzystania na poprawę infrastruktury technicznej (zwłaszcza dostępność środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich),
- środki finansowe dla rozwoju rolnictwa,
- sprzedaż dworku i przekształcenie go w hotel.

Zagrożenia

- zbyt małe środki finansowe w stosunku do potrzeb zwłaszcza w zakresie infrastruktury,
- słaba promocja regionu,
- spora odległość od Wrześni,
- słabe połączenia komunikacją zbiorową z większymi miejscowościami,
- oddalenie od głównych dróg.

4. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia angażujące społeczność lokalną

W celu osiągnięcia wymiernych efektów oraz przyspieszenia tempa przekształceń proponuje się następujące **kierunki rozwoju**:

POPRAWA WARUNKÓW INFRASTRUKTURALNYCH

Drogi biegnące przez wieś są w złym stanie technicznym i wymagają remontu, aby usprawnić ruch oraz zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom ruchu. Mieszkańcy mogą korzystać z boiska oraz placu zabaw, jednak zadaniem gminy jest utrzymanie tych obiektów – konserwacja urządzeń na placu zabaw oraz bieżące utrzymanie boiska. Największą jednak wymaganą inwestycją jest budowa kanalizacji. Pochłonie ona z pewnością duże środki finansowe, na które jednak Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z Wrześni może pozyskać fundusze z Unii Europejskiej. Podobnie wieś nie jest wyposażona w podłączenie do sieci gazowej, jednak inwestycja ta zależy w dużym stopniu od firm zajmujących się dostarczaniem gazu. W Wódkach mieszka stosunkowo niewiele osób i z tego względu taka inwestycja może być nieopłacalna z punktu widzenia dostawcy gazu.

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW PRZEZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I DBAŁOŚĆ O INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

Wieś nie posiada miejsca spotkań mieszkańców. W wielu miejscowościach świetlice wiejskie lub wiejskie domy kultury stanowią miejsca, w których mieszkańcy organizują wspólne zabawy, spotykają się na zebraniach wiejskich czy po prostu spędzają razem wolny czas. Budynek dworu wraz z parkiem stanowi własność prywatną i nie będzie mógł być wykorzystany na ten cel. Nie zawiązało się w miejscowości żadne koło gospodyń wiejskich ani klub sportowy. Być może wynika to z niewielkiej liczby mieszkańców. Z powodu oddalenia np. od Wrześni, nie

występuje tu problem braku integracji nowych mieszkańców z dotychczasowymi. Nie można jednak zapominać, że także znajdujące się już wiele lat osoby powinny spędzać razem czas, bo może się to przełożyć do zwiększenia ich aktywności i pobudzenia działań na rzecz rozwoju wsi.

5. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych

Tab. 2 Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych

Zadanie	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt inwestycji	Termin realizacji	Planowane źródła finansowania
POPRAWA WARUNKÓW INFRASTRUKTURALNYCH				
Remonty dróg	Wykonanie prac w zakresie wymiany nawierzchni dróg w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestników ruchu w sołectwie	800 000,00 zł	2015-2021	Środki unijne, środki własne gminy
Budowa drogi rowerowej Wódki - Grzybowo	Droga rowerowa zwiększy bezpieczeństwo pieszych (będąc oddzielona od dróg) i umożliwi bezpieczny przejazd osobom chcącym zwiedzić atrakcje gminy Września.	500 000,00 zł	2016-2021	Środki unijne, środki własne gminy
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW PRZEZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I DBAŁOŚĆ O INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ				
Budowa świetlicy wiejskiej	Mieszkańcy chcieliby mieć w swojej wsi miejsce spotkań. Świetlice wiejskie są wśród mieszkańców coraz popularniejsze, więc warto zainwestować środki na budowę obiektu lub	500 000,00 zł	2015-2020	środki gminne, środki UE

Plan Odnowy Miejscowości Wódki na lata 2015-2020

	przebudowę innego na ten cel.			
Organizacja festynów dla mieszkańców (np. dzień dziecka, dzień matki)	Przedsięwzięcia tego rodzaju pozwolą mieszkańcom poznać się oraz zintegrować.	50 000,00 zł	2015-2020	środki gminne

Źródło: opracowanie na podstawie wniosków inwestycyjnych

Spis rycin

Przewodniczący Rady Miejskiej we Wrześni

/-/Waldemar Grześkowiak

Spis tabel